

STAVANGER MUSEUM

Musègt 16, N-4010 Stavanger
Telefon: +47 51 84 27 00
Telefaks: +47 51 84 27 01
E-post: firmapost@stavanger.museum.no
Bankgiro: 3201 07.04285
Postgiro: 0809 5644083
Foretaksregisteret
NO 971 035 994 MVA

Det kongelige miljøverndepartement
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Deres ref.:

Vår ref.:

Stavanger, 27.06.2002

NOU 2002:1 FORTID FORMER FRAMTID

Med hensyn til vern av marine kulturminner vises det til egen høringsuttalelse fra Stavanger Sjøfartsmuseum. Vår uttalelse vil for øvrig begrense seg til problemstillinger av mer generell karakter og til det som har særlig betydning for forholdet til museumssektoren.

Generelt

Norsk kulturminnevern er preget av mangel på ressurser. Det er svært positivt at utredningen gir et klart uttrykk for nødvendigheten av et kraftig økonomisk løft. Det er også positivt at man griper fatt i forholdet til de private eiere og det frivillige kulturminnearbeidet. Vektleggingen av betydningen av kunnskap og kunnskapsformidling er for øvrig synspunkt som Stavanger Museum deler fullt ut.

Utredningen svekkes imidlertid av mangel på prioriteringer. I et antall på 140 anbefalinger har man ikke klart å skille det viktige fra det mer uvesentlige. Utredningen har dermed fått et generelt preg med mange gode ønsker og forsetter, men med uklare signaler om hvilke grep man anser som fundamentale for å nå de mål som er skissert. Bak dette synes å ligge en mangelfull analyse av dagens situasjon som grunnlag for strategier og forslag til tiltak.

I for liten grad har man også klart å prioritere ulike kulturminnegrupper ut i fra deres verdi og betydning. En rekke kulturminner av særlig høy nasjonal verdi rammes i dag av mangel på vedlikehold i den generelle kampen om de knappe ressursene som kulturminnevernet er tildelt. Skal disse kunne gis et tilfredsstillende vern, vil det være nødvendig å skille dem ut som en egen gruppe og gi dem økonomisk særbehandling. Her i Rogaland er det to slike: Stavanger domkirke og Utstein kloster. Sammen med andre kulturminner ellers i landet med tilsvarende verdi bør disse defineres som nasjonale kulturminner og vedlikeholdet finansieres over egen post i statsbudsjettet.

Et annet generelt trekk er at utredningen i for stor grad er konsentrert om bygningsvern. Dermed blir mangfoldet av faste kulturminner ikke fanget inn, samtidig som problemstillinger knyttet til kulturlandskapsrelasjoner ikke får den nødvendige oppmerksomhet. Det er også uheldig at utredningen stort sett begrenser seg til de formelt vernete kulturminnene, mens det største antallet er og vil fortsatt være uten et slikt vern.

Museene og kulturminnevernet

Museene forvalter en stor del av kulturminnebestanden samtidig som de har en rekke oppgaver knyttet til vern av kulturminner. En sterk museumssektor er derfor en viktig del av fundamentet for norsk kulturminnevern.

Museene er i utredningen nevnt som premissleverandører i en rekke sammenhenger. Som en generell betraktning er det riktig at museene må tilføres økt offentlig tilskudd for å kunne øke sin virksomhet på dette feltet. En kunne likevel ønske at man hadde gått noe lengre i å gi et bilde av hvilke økonomiske konsekvenser dette vil få. Skal f. eks. museene kunne spille den fremskutte rollen i kulturminneformidlingen som de er tiltenkt, vil dette kreve store uttellingene både i økt tilskudd til pedagogstillinger og til utstillingsproduksjon.

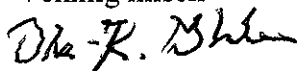
Museenes kulturhistoriske bygninger er en meget viktig del av kulturminnebestanden. I dag vedlikeholdes denne bygningsmassen på museenes stramme driftsbudsjett. Dette er en situasjon som må endres. Stavanger Museum vil derfor gi sin tilslutning til de tiltak som foreslås både med hensyn til handlingsplan og finansiering. Det er viktig at disse forslagene blir fulgt opp i den videre prosessen.

Museene sitter i dag med kompetanse på praktisk bygningsvern og andre håndverks- og konserveringstjenester som kulturminnevernet etterspør, men med for liten kapasitet. Det antydes i utredningen at kompetanse og kapasitet på dette feltet kan bygges ut og knyttes opp til de fagmiljø som museene representerer. Dette er etter vår oppfatning en riktig vei å gå. Her vil museene kunne spille en nøkkelrolle som kompetansesentre for kulturminnevernet ikke bare på rådgivningsnivå, men også med salg av tjenester. Det finns en del erfaringsmateriale på dette området allerede som kan danne grunnlag for en videreutvikling av ulike modeller for slikt samarbeid. Kompetanse og kvalitet på antikvariske håndverkstjenester er en av de største flaskehalsene i kulturminnevernet. Derfor bør dette problemfeltet ha høy prioritet i tiden fremover.

Spørsmålet om overføring av oppgaver og myndighet på kulturminnefeltet til kommunene er etter vår oppfatning svært overflatisk behandlet. Dette er et vanskelig spørsmål som kan få store negative konsekvenser for kulturminnevernet. En kunne ønske en langt mer utførlig beskrivelse av hvilke oppgaver som utvalget anbefaler overført, en vurdering av konsekvensene av dette og ikke minst hvilke premisser som må legges til grunn med hensyn til økonomi og kompetanse. Skal man kunne lykkes med denne såkalte kommunesatsingen, må de konsoliderte museene etter vår oppfatning måtte spille en nøkkelrolle som kompetansesentra for mindre kommuner i sin region. En nærmere presisering av hvilken rolle museene kan spille, savnes.

Vi ønsker lykke til videre i arbeidet med oppfølging av utredningen.

Vennlig hilsen

Ole K. Ihle
Direksjonsleder